

Landstrøm til oljeutvinning er eit blindspor i klimakampen!

Klimagassutsleppa frå petroleumsaktivitetar på norsk sokkel har auka med 78 % dei siste tretti åra, og står i dag for 28 % av Noregs totale klimagassutslepp. Gassturbinar brukt til kraftproduksjon på plattformane og faking står for ein vesentleg del av dei samla CO₂-utsleppa frå sokkelen. For at Noreg skal klare sine forplikingar i Parisavtalen og kutte innanlandske utslepp, er det vesentleg å redusere desse utsleppa.

Equinor skal nå bruke 50 milliardar på å elektrifisere norsk sokkel. Dette vil redusere selskapets utgifter til betaling av framtidig CO₂-avgift, og det er med å bygge omdømme til Equinor som eit «grønt» selskap. Samtidig må vi vere ærlege på at dei store investeringane og infrastrukturen som elektrifisering etter all sannsynlighet vil bidra til å forlenge oljealderen.

Vi bør også bekymre oss for kor krafta til elektrifisering skal komme frå. I notat om elektrifisering til hovudutval for næring 17.2.21 står det at *«Det er planar om nytt forbruk på totalt 2800 MW Bergensregionen. (...)1/3 gjeld vidare elektrifisering av sokkelen»*. Elektrifisering av sokkelen er derfor ein vesentleg drivar for energi, og slik det er per no så er det lagt opp til at straumen skal komme frå land. Det er grunn til å frykte at det vil føre til et større press på å bygge ut meir vindkraft og fleire vassdrag, og det er stor grunn til å forvente at nye kraftledningar vil medføre nye masteaksjonar viss desse vert lagt i verdifulle kyst- og fjellområde. Samtidig vil energi som kunne blitt brukt til å elektrifisere og bygge ut landbasert grøn industri, bli brukt i fossilbransjen i staden. Dette er sløsing med rein energi.

I «Tilleggsinnspel frå Vestland til stortingsmelding om verdiskaping frå norske energiressursar» i fylkesutvalet 2.3.21 beskriv situasjonen godt: *«Kraftsituasjonen i Bergensområdet er så anstrengt at det er helt naudsynt med spesiell innsats for å få nettiltaka i Bergensområdet raskare på plass. Skal Vestland og Noreg koma sigrande ut av det grønne skiftet på ein måte som gagnar både klima, økonomi og levekår er det avgjerande at ekstraordinære tiltak gjennomførast. Me er i det grønne skiftet no, næringslivet ser etter aktuelle lokasjonar. Har me ikkje straum til det grønne skiftet no, er vi heller ikkje med etter 2025, då har industrien etablert seg andre stader enn Vestland.»*

Det er forbrenninga av olje og gass eksportert frå Norge, og ikkje sjølve produksjonen, som står for dei største utslippene. Klimagevinsten av elektrifisering er tilnærma null - kanskje til og med negativ viss det betyr færre grønne omstillingstiltak på land fordi dei store pengane vert brukt til å holde liv i petroleumsbransjen, og fordi all den rene krafta vert brukt til elektrifisering av sokkelen og ikkje til oppbygging av fornybar næring. Det har vi verken råd eller tid til! Saka i næringsutvalet skriv at det er behov for ekstraordinære tiltak, raskt.

Det er eit stort potensial for havvind, men utviklinga går for sakte, dette til tross for at Equinor har fått over ein milliard i støtte frå ENOVA til arbeidet. Ein måte å både kunne elektrifisere sokkelen og samtidig redusere presset på ny fornybar utbygging på land, er å vere tøffare i kravet om at oljenæringa må skaffe straumen sjølv gjennom oppbygging av havvind. Eit slikt pålegg om å skaffe tilsvarande straumforbruk gjennom ny havvindproduksjon, saman med ei kraftig auke i CO₂-avgifta på sokkelen, vil kunne gjere at utviklinga av havvind går raskare, og vi får elektrifisert sokkelen samtidig. I tillegg kan investeringane nyttast etter oljealderen i form av fornybar energiproduksjon.

Spørsmål til fylkesordføraren:

- Notat om elektrifisering gitt til næringsutvalet viser at elektrifisering av sokkelen basert på landstraum er ein svært stor drivar for auka fornybar energi. Meiner fylkesordføraren det er riktig å elektrifisere sokkelen med landstrøm viss dette fører til auka press på meir vindkraftutbygging, nye kraftkablur i verdifull natur og det fortrenger anna fornybar industrisatsing?
-
- Korleis stiller fylkesordføraren seg til at elektrifisering av sokkelen bør skje gjennom eit pålegg der oljenæringa må skaffe straumen sjølv gjennom oppbygging av offshore havvind, kombinert gjennom kraftig auka CO₂-avgifter på sokkelen?

Framlegg til vedtak:

Fylkestinget i Vestland meiner elektrifisering av sokkelen basert på landstraum er feil veg å gå fordi det vil føre til auka press vindkraftutbygging, nye kraftkablur i verdifull natur og det kan fortrenge anna fornybar industrisatsing. Fylkestinget meiner at elektrifisering av sokkelen må skje gjennom ei kraftig auke i CO₂-avgifter på sokkelen, kombinert med eit pålegg om at oljenæringa må skaffe straumen sjølv gjennom oppbygging av offshore havvind. Berre slik kan ein forsvare å nytte så mange milliardar på dette da det kan bidra til ny næring og ny kraftproduksjon.

Fylkesordføraren gir slikt svar:

Spørsmål 1:

Eg tolkar tidelegare vedtak og uttalar i Hordaland/Vestland slik at me har valt ei forsiktig linje i spørsmålet, fordi me vil vera eit godt vertsfylke for olje- og gassnæringa, støtta oppunder nasjonale mål for klimagassreduksjon, og ikkje minst sikra grøn omstilling på land.

Vestland fylke er landets største kraftprodusent, med overskot av elektrisk energi, men særleg i Bergensregionen har me av historiske grunnar underdimensjonert nettkapasitet mellom indre og ytre del. Sima-Samnangerlinja skulle bøta på dette «til evig tid», men slik er ikkje situasjonen blitt få år etter.

Det stiller Vestland i ein krevjande situasjon at sokkelen vert elektrifisert viss dette gjer at utviklinga på land stoggar opp. Dette er ikkje ein motstand mot elektrifisering av sokkelen generelt. Likevel, i eit samfunnsperspektiv, er det vanskeleg for regionen vår viss elektrifiseringa av sokkelen skal gå utover grøn omstilling på land.

Fylkeskommunen har gjennom fleire vedtak i fylkesutvalet og hovudutvalet for næring vore klare på at nettkapasiteten i fylket ikkje er tilstrekkeleg god nok, og at vi må gjere noko med dette får å få til ønskja utvikling. Ein av utfordringane for kapasiteten er planlagt elektrifisering av sokkelen. Dette har kome tydeleg fram i saksutgreiingane. Kanskje den saka som ligg tettast opp mot denne problemstillinga er konsesjonssøknaden om kraft til Nordsjøen med kabel frå Kollsnes som no ligg hjå OED.

Hordaland fylkeskommune ga fyrst innspel til konsesjonssøknaden for denne kabelen 10.10.2019. Utalen sa mellom anna at «tilstrekkeleg nettkapasitet er avgjørende for ambisjonane om verdiskaping og utvikling i regionen» og «Å erstatte fossile kraftkilder med strøm fra norsk vannkraft er en god utvikling, men det er viktig at det ikke går på bekostning av etablering av ny næringsutvikling». NVE tilrådde godkjenning av konsesjonssøknaden.

20.05.20 bad OED om merknadar til NVE si innstilling om å tilrå kraft frå land til Troll B og C, Oseberg Sør og Oseberg Feltsenter i Nordsjøen. Her uttala fylkeskommunen seg administrativt og lente seg på tidlegare vedtak. Fylkeskommunen var heilt tydelege på at elektrifisering av sokkelen ikkje måtte gå ut over andre deler av det grønne skiftet. Vi skreiv der at «Noreg skyt seg sjølv i foten ved å ofra grøn næringsutvikling i Vestland for å få ned klimagassutslepp». Per i dag har ikkje OED avgjort denne saka, sjølv om dei har sitte med den lenge og andre saker har kome og gått. Dette kan tyde på at regjeringa tek bekymringane våre på alvor. Regjeringa bør ikkje gje konsesjonar som hindrar grøn næringsutvikling i fastlandsindustrien.

Etter endringar i regelverket for konsesjonsprosessen for vindkraft er det no ikkje mogeleg å få konsesjon utan at dette er lokalt ankra. Dette gjer at det ikkje er aktuelt at elektrifisering pressar fram vindkraftutbygging der dette ikkje er ønskja utvikling på dei aktuelle lokalitetane. Vi er heilt klare på at uønskt vindkraft på land ikkje er ei aktuell løysing på elkraftutfordringane i fylket.

Når det gjeld nye kraftsamband vedtok akkurat (02.03.2021) fylkesutvalet følgjande: «7. Statnett må velja traséalternativ til Kollsnes som gjev minst mogeleg potensial for konflikt, t.d. lang sjøkabeltrasé.» minst mogeleg potensial for konflikt gjeld ikkje berre ev. folkemotstand, men òg konflikt med naturverdiar og biologisk mangfald. Fylkesutvalet vedtok òg 19.01.2021 samrøystes følgjande i fråsegn til KVVU-en for Bergen og omland: «3. Vestland fylkeskommune meiner sjøkabelalternativ ikkje har vore grundig nok undersøkt. Vi ber om ei utgreiing av konsept med sjøkabel på heile eller deler av strekningane...». Eg og resten av fylkeskommunen er tydelege på at utviklinga i fylket skal skje i tråd med FN sine berekraftsmål og måla i planen for innovasjon og næringsutvikling som no er på høyring, klima og miljø som premiss for samfunnsutvikling.

Det er tydeleg kommunisert frå oss, Statnett, NVE og OED i ulike samanhengar dei siste åra at betre prosessar skal utelukka nye særskilte konfliktfylte «monstermastdebattar».

Spørsmål 2:

Elektrifisering av sokkelen utan negative konsekvensar for grøn omstilling og utvikling på land er sjølv sagt å prioritere. Aller best hadde det vore med ei elektrifisering som, i alle fall på sikt, kunne bidrege til utviklinga på land. Her kan ein sjølv sagt tenkja seg at havvind på sokkelen kunne sendt rein elkraft til land når produksjonen i Nordsjøen minkar.

Eg er usikker på om det er riktig å låse seg til ei løysing her. Havvind er sjølvsagt noko vi ønskjer. Dette vedtok vi i fylkesutvalet 10.12.20 i fråsegn til stortingsmelding om langsiktig verdiskaping frå norske energiressursar. Men, det finst òg andre teknologiar som bør undersøkjast. Truleg kan desse komplimentere havvind i eit produksjonssystem på sokkelen. Det er aktørar i fylket som driv med teknologiar som kan vere aktuelle for elektrifiseringa som ikkje må utelukkast her.

CO2 avgiftene må auka kraftig. Dette vil utvilsamt pressa fram nye løysingar som hindre fossile utslepp. Det er litt skummelt å stå her og sei akkurat kva desse løysingane er no. Bølgjekraft, solkraft, brenselceller, turbinar med karbonfangst, mv. er alle ting som kan bidra til elektrifiseringa.

Det er vanskeleg for meg å vere trygg på konsekvensane av eit for konkret pålegg, men å vere tydeleg på kva me vil er på sin plass.